

Inspraakreactie Nationale Populieren Commissie op Meerjarenplan Bosbouw

Nationale Populieren Commissie

Aan Zijne Excellentie,
Minister van Landbouw en Visserij
Ir. G.J.M. Braks
Ministerie van Landbouw en Visserij
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

Excellentie,

Hierbij vragen wij uw aandacht voor het standpunt van de Nationale Populierencommissie inzake het Meerjarenplan Bosbouw (MPB).

Hoewel wij met grote interesse hebben kennis genomen van het beleidsvoornemen ten aanzien van het gehele terrein van de bosbouw, zullen wij ons in onze reactie beperken tot de overwegingen en beleidsuitspraken die in brede zin betrekking hebben op populieren.

1.
De populier is een *economisch zeer belangrijke boomsoort*.

Allereerst heeft hij een zeer hoge produktie per hectare, waardoor deze boomsoort dan ook een grote rol zou moeten spelen in het beleid van het MPB, ten aanzien van de uitbreiding van de Nederlandse houtproduktie. Het is ook de enige boomsoort die reeds binnen enige decennia oogstbaar en bruikbaar hout levert. Juist die kwaliteit maakt hem van groot belang voor een beleid dat erop is gericht de zelfvoorzieningsgraad van hout in Nederland zo snel mogelijk op te voeren. Het is voorts een boomsoort, waarvan het hout voor vele doeleinden geschikt is, zoals voor papier, karton en plaatmaterialen en voor tal van producten uit gezaagd hout en fineer.

Door de relatief lage investeringskosten, de hoge houtproduktie, de korte produktietijd en de goede afzetmogelijkheden, behoort de populier dan ook tot de bedrijfs-economisch meest interessante bomen.

2.

In dit verband achten wij het dan ook onaanvaardbaar, dat het voornemen voorziet in het *terugbrengen van het populierenareaal* in het bestaande bos van ca. 16.800

ha naar 7.500 ha. Daarmee wordt een gevoelig verlies toegebracht aan zowel de belangrijke landschappelijke rol die oudere populierenbossen vervullen als aan de produktie van populierehout in het bestaande bosareaal. Het gaat om een produktie die, gezien de marktontwikkelingen, een sterke uitbreiding vraagt en geen besnoeiing, ook al zou die door bosuitbreiding elders gecompenseerd worden.

De Nationale Populierencommissie vraagt zich af of de geplande teruggang gebaseerd is op de gedachtengang dat populier een boomsoort is, die bij uitstek geschikt is om in pionierssituaties bossen aan te leggen en hout te produceren maar daarna door andere soorten zou moeten worden vervangen.

Dit is een onjuiste gedachtengang. Populier is niet alleen een boomsoort die zeer geschikt is om in pionierssituaties te gebruiken, doch hij kan ook zeer wel in volgende bosgeneraties een belangrijke rol spelen. Dit blijkt wel uit bosbezittingen in Brabant waar met succes populieren reeds als 5e en 6e generatie worden toegepast en waar ze (Meierij!) tot zeer fraaie landschappen hebben geleid.

In verband met het voorgaande vraagt de Nationale Populierencommissie zich tevens af, of deze voorgenoemde onjuiste gedachtengang t.a.v. populier als pionier ook betekent, dat het aandeel populier in de nieuw aan te leggen bossen (ca. 13.000 ha populier), ook in de tweede generatie, dus reeds na 15 tot 20 jaar, in sterke mate zal worden teruggebracht.

3.

Het verkleinen van het populierenareaal in het bestaande bos, zal temeer daar op korte termijn juist uitbreiding nodig is, in de komende jaren *grote problemen* veroorzaken bij de *houtvoorziening* van de populierehout verwerkende bedrijfstakken, welke in het algemeen specifiek op het gebruik van populierehout zijn gericht.

In het meerjarenplan is echter op geen enkele wijze aangegeven hoe een dergelijke discrepantie tussen vraag en aanbod voorkomen kan worden door bijvoorbeeld een zorgvuldige planning van de omvorming van het bestaande populierenareaal gerelateerd aan de produktie uit nieuwe bossen.

Wanneer de bovengenoemde gevolgtrekking omtrent het op langere termijn eveneens teruglopende aandeel van populieren in nieuwe bossen onverhoopt juist zal blijken te zijn, zal dit de discrepantie op langere termijn verder vergroten, hetgeen aanzienlijke ongewenste gevolgen met zich meebrengt voor onze binnenlandse populierehoutverwerkende industrieën.

4.

In het plan is door middel van *bosdoeltypen* aan het beleidsvoornemen gestalte gegeven. Daarbij zijn echter slechts 2 bosdoeltypen met populier opgenomen. Wij gaan ervan uit dat binnen deze typen variatie mogelijk is in klonen, plantafstanden, omlooptijden en dunningsregimes. De NPC zou bezwaar maken, mocht dit niet het geval zijn.

5.

In de bijlage met de bosdoeltypen staan per type de financiële kencijfers vermeld.

Wij maken bezwaar tegen de *berekeningswijze van deze financiële resultaten*. In deze berekeningen zijn namelijk geen rentelasten in rekening gebracht. Er wordt uitgegaan van een going-concernsituatie waarbij is verzuimd af te schrijven op de investeringslasten welke zijn gemaakt bij de stichting van dit going-concern.

De hier gebruikte rekenmethode maakt vergelijking van de opbrengsten tussen de verschillende bosdoeltypen met verschillende omlopen volstrekt onmogelijk. Zij werkt op deze manier sterk in het voordeel van bosdoeltypen met langere omlopen (zoals bv. eik) en sterk in het nadeel van bosdoeltypen met kortere omlopen (zoals populier).

Op deze wijze komt o.a. niet tot uitdrukking, dat bij populier op veel kortere termijn inkomsten worden verkregen.

6.

In het MPB is volstrekt onderbelicht gebleven, hoe de *beleidsvoornemens* ook daadwerkelijk *gerealiseerd* moet worden.

6a.

Wanneer bijvoorbeeld de *eigendomssituatie* wordt gerelateerd aan de voorgenoemen teruggang van het populierenareaal, blijkt dat de na te streven oppervlakte van 7.500 ha minder is dan het huidige areaal in bezit bij particulieren en lagere overheden. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat als de rijksoverheid zelf al haar huidige populierenbossen vervangt door andere soorten, toch ook de particulieren en lagere overheden een deel van hun areaal zullen moeten omvormen. Zoals reeds gezegd, acht de Nationale Populierencommissie het in strijd met de belangen van de hout-

produktie en daarmee met de bedrijfseconomische uitgangspunten van het MPB om het populierenareaal in het bestaande bos terug te brengen.

Hoewel in het MPB wordt gesteld, dat in principe voor alle bosdoeltypen uit de bijlage 1 subsidie zal worden verleend, wordt niet uitgesloten dat het subsidie-instrumentarium ingezet zal worden ter realisering van de voorgestane bosdoeltypenverdeling.

Het zou ons inziens ook volstrekt onaanvaardbaar zijn om door middel van de subsidieverlening een dusdanige beperking van het huidige populierenareaal af te dwingen, zodat particulieren genoodzaakt zouden worden om na de kap, gezien de verplichting tot herbeplanting, een andere boomsoort aan te planten.

6b.

Vervolgens vragen wij ons af, hoe het beleidsvoornemen ten aanzien van de uitbreiding van *weg- en grensbeplantingen* gerealiseerd zal worden. Gezien het voorgenomen produktiedoel, dringen wij er bij u op aan, nader vast te leggen, dat populier en wilg een groot aandeel in deze nieuw aan te leggen beplantingen dienen te hebben.

6c.

Onvoldoende is ook aangegeven, hoe het

beleidsvoornemen ten aanzien van de aanleg van produktiebeplantingen door zowel particulieren als (lagere) overheden, gerealiseerd zou moeten worden. Het huidige subsidie-instrumentarium is daarvoor onvoldoende gebleken. Wil de voorgenomen aanplant van 15.000 ha produktiebeplantingen kans van slagen maken, waarbij de inzet van particulieren en met name van landbouwers, onmisbaar zal zijn, dan dient een aantal aanvullende maatregelen te worden genomen. Allereerst moet de bosbijdragenregeling ook van toepassing zijn op beplantingen die vrijgesteld zijn van de herplantplicht. Daarnaast zullen er aanvullende regelingen moeten komen om bebossingen van landbouwgronden aantrekkelijk te maken voor hen die deze gronden in bezit hebben. De aangekondigde stimulerings-subsidie voor de jaren 1985 en 1986, met het doel de eerste jaren zonder inkomsten te overbruggen, die op 1 januari 1985 van kracht is geworden, kan in principe wel een stap in de goede richting worden genoemd, doch is helaas nog verre van toereikend.

6d.

De Nationale Populierencommissie acht het gezien de onvergelykbaarheid van de (beschermd) positie van de landbouw en de (niet of nauwelijks beschermde positie) van de bosbouw noodzakelijk, dat de con-

currentiepositie van bosbouw in dat kader wordt gezien en dat daaruit de nodige consequenties getrokken zullen worden voor het stimuleringsinstrumentarium.

De Nationale Populierencommissie dringt er bij u op aan om een koppeling te maken tussen het landbouwstructuurbeleid en het bosuitbreidingsbeleid. Wij wijzen in dit verband ook op de rol die het (landbouw) voorlichtingsinstrumentarium zou kunnen spelen.

7.

In aansluiting op de bovengenoemde stimuleringsregeling willen wij u nog onze bezorgheid kenbaar maken ten aanzien van de *plantsoenvoorziening*, die zeker op de korte termijn (in dit kader kan de termijn tot 1 mei 1986 die in de regeling wordt genoemd als zeer kort worden aangemerkt) een beperkende factor voor bosuitbreiding zou kunnen vormen. Ook de onzekerheid over een eventuele voortzetting van de regeling na de genoemde datum, vormt een belemmering voor de noodzakelijke uitbreiding van de plantsoenproductie.

De Nationale Populierencommissie dringt er bij u op aan om bij de totstandkoming van de definitieve regeringsbeslissing ten aanzien van het MJP de bovengenoemde overwegingen en standpunten mede te betrekken. ●

Populieren in bos, stad en landschap

Inhoud:

- Wat zijn populieren
- De rol van populieren in verbeelding en werkelijkheid
- Vormenrijkdom van populieren
- Uitloopstadia
- Seizoenwisseling
- Populieren in het bos
- Populieren in het landschap
- Populieren in de stad
- De populier als solitair
- Populieren in recreatiegebieden
- Populieren in industriegebieden
- De groei van populier
- Bijzondere beplantingen
- Gebruik van populieren bij de aanleg van nieuwe bossen
- Populierenhoutverwerking

Dankzij subsidies van diverse zijden is de prijs van dit fraaie fotoboek (formaat 21 x 21 cm), een uitgave van de Stichting Populier, vastgesteld op het uiterst lage bedrag van f 10,—. (Inkl. B.T.W., ekskl. verzendkosten à f 5,— per boek; f 6,25 per 2 boeken, verder volgens P.T.T.-tarieven.)

Het boek, dat in maart 1980 is verschenen, wordt u toegezonden na overschrijving van f 15,— per boek (of f 26,25 per 2 boeken) op girorekening 117 29 15 t.n.v. Stichting Populier te Wageningen, onder vermelding van „Fotoboek”.